

NIEUWE KOERS

Duidelijke keuzes voor Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik

Coalitieakkoord 2026-2030

Gemeente **Waalwijk**

Inhoud

Nieuwe Koers	3
1. Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling	4
2. Een veilige en weerbare gemeente	7
3. Economie en mobiliteit	10
4. Sociaal domein en onderwijs	12
5. Levendige gemeente	16
6. Leefomgeving en duurzaamheid	19
7. Bestuur, (regionale) samenwerking en financiën	21
Financiële doorvertaling coalitieakkoord	23

Nieuwe Koers

Het is tijd om te leveren. Nu de kiezer gesproken heeft, nemen de lokale VVD, Samen Waalwijk, CDA en SGP samen de verantwoordelijkheid en slaan de handen met overtuiging ineen. Want wij zijn optimistisch over wat Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik kunnen zijn. Voor de mensen die hier nu wonen en werken, én voor de generaties die ons opvolgen.

Waalwijkers zijn doeners. Handen uit de mouwen, resultaten boeken. Dat is de geest van dit akkoord. Minder visies stapelen, meer uitvoeren. Minder regels om regels, meer ruimte voor initiatief en ondernemerschap. Een overheid die haar beloften nakomt: eerlijk over wat kan, duidelijk over wat we kiezen, en aanspreekbaar op wat we doen. Fatsoenlijk besturen, daar staan we voor.

We kiezen voor economische groei als onmisbare motor van Brede Welvaart. Zodat inwoners bestaanszekerheid hebben, ondernemers kunnen bouwen aan de toekomst en de gemeente haar ambities ook daadwerkelijk kan waarmaken. We investeren in onze veiligheid. Met een overheid die zichtbaar is en optreedt. In de stad, in de wijken én in het buitengebied. En we bouwen gezamenlijk aan de gemeente Waalwijk: met inwoners, ondernemers, maatschappelijke en religieuze partners die al decennialang een dragende rol spelen in onze gemeenschap. Het betrekken van onze inwoners is voor ons geen sluitstuk, maar een vertrekpunt.

En zo hebben we dit akkoord ook gemaakt. Via rondetafelgesprekken met partners uit de samenleving hebben we zoveel mogelijk waardevolle inzichten opgehaald die zijn meegenomen in de keuzes die dit akkoord vormen. Zo werken wij.

We zijn eerlijk over de uitdagingen. Energieaansluitingen, stikstof, demografische druk en prijsstijgingen zijn wezenlijke uitdagingen. Er zullen moeilijke keuzes nodig zijn. Maar wij lopen daar niet voor weg. De rekening van landelijke opgaven leggen we niet automatisch neer bij inwoners en ondernemers: we kijken eerst wat we zélf kunnen doen, schrappen of versimpelen.

De woningnood is onze topprioriteit. Mensen zoeken een thuis in Waalwijk en vinden dat niet. Dat vraagt om daadkracht: bouwen en versnellen. Tegelijk werken we aan een slagvaardige gemeente die actief regels schrapt, vergunningen versimpelt en experimenteerruimte biedt. Want mensen verdienen een overheid die hen vrijheid geeft om te ondernemen, te leven en die ingrijpt waar dat echt nodig is.

Kortom, werken aan een gemeente waar onze inwoners en ondernemers trots op zijn.

Deze coalitie kiest voor een nieuwe koers en maakt keuzes.
Bewuste keuzes, voor Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik.
Wij staan klaar om te leveren.

Miloš Bokšan
Lijsttrekker VVD

Mascha van Thielen
Lijsttrekker Samen Waalwijk

Ruud Spohr
Lijsttrekker CDA

Richard Tiemstra
Lijsttrekker SGP

1 | Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling

De woningnood is een van de grootste en meest urgente opgaven van dit moment. Jongeren kunnen het huis niet uit, bij verbroken relaties blijven mensen noodgedwongen in één huis en ouderen zitten vast in woningen, die niet aansluiten bij hun behoefte of situatie. Het aanpakken van de woningnood is daarom topprioriteit. Woningbouw is zowel een kwantitatieve als kwalitatieve opgave: de juiste woning op de juiste plek. Woningbouw is daarmee ook een hefboom voor andere opgaven in de fysieke leefomgeving. Het gaat bij wonen om aantallen, woningtypen en de betaalbaarheid.

Dit is echter niet eenvoudig. In de fysieke leefomgeving is er een strijd om ruimte, bijvoorbeeld tussen wonen, groen en parkeren, maar ook ruimte voor energie, stikstof, natuurontwikkeling. De bevolkingssamenstelling verandert: minder mensen in een huishouden, we worden steeds ouder en blijven langer thuis wonen. Dit vraagt ook een ander type woningen in de toekomst.

Woningbouw gaat over meer dan alleen aantallen; we willen werken aan het bouwen van gemeenschappen. Ontwikkeling in de fysieke leefomgeving en sociaal domein gaan hand in hand. Dit vraagt iets van voorzieningen in de wijk, het creëren van een openbare ruimte die aantrekkelijk is om te ontmoeten en sociaal veilig te zijn.

Dit gaan we doen:

- **We maken mogelijk dat er de komende jaren minimaal 2.500 woningen kunnen worden gebouwd.** Voor alle doelgroepen in alle kernen.
- **Inwoners met een lokale binding (maatschappelijke en economische) krijgen voorrang op woningen.** Dit geldt voor maximaal 50% van de sociale huurwoningen en voor 50% van de nieuwbouwwoningen. Hiervoor passen we de Huisvestingsverordening aan en maken we afspraken met de woningbouwcorporaties en private ontwikkelaars.
- **We schaffen de lokale voorrang van statushouders bij de toewijzing van sociale huurwoningen af.** We passen hier de Huisvestingsverordening voor aan en realiseren een doorstroomlocatie.
- **We stellen als uitwerking van de Wet regie volkshuisvesting een nieuw programma op voor woningbouw in de gemeente.** Hierin leggen ambitieuze doelen vast voor de realisatie van woningen in de gemeente. We gaan onder andere de planvoorraad vergroten.
- **In Waalwijk werken we verder aan het realiseren van een stedelijk woon-en werkmilieu.** Hoogbouw is noodzakelijk en maken we daarom mogelijk tot ca. 50 meter hoog. Hier kijken we ook of (extra) gebouwde voorzieningen voor parkeren mogelijk zijn.
- **We bouwen vooral binnen de bestaande bebouwde kom, (binnenstedelijk en binnendorps) maar willen op een aantal plekken verkennen of we de bebouwde kom ook uit kunnen breiden.** Dit geldt met name voor Sprang-Capelle, bijvoorbeeld in Capelle, en Waspik, waar uitbreiding om leefbaarheidsredenen noodzakelijk is. Initiatieven die hier een bijdrage aan kunnen leveren faciliteren we waar mogelijk. De afronding van Landgoed Driessen heeft als buitenstedelijke locatie prioriteit.

- **We staan open voor woningbouwontwikkeling op de locatie van voormalig Groenrijk.** Mits het programma past bij wat de locatie en de directe omgeving verantwoord kunnen dragen. Daarbij wegen we nadrukkelijk uitgangspunten rond gezondheid (zoals Schone Lucht Akkoord), leefbaarheid, verkeersdruk en ruimtelijke kwaliteit en inpassing mee, waarbij we rekening houden met het zicht op de kerk. Niet de maximale invulling, maar een realistische en zorgvuldige ontwikkeling is voor ons leidend.
- **We blijven voldoende sociale en betaalbare woningen realiseren.** We zorgen voor goede spreiding over wijken. Hierbij willen we afstappen van generieke afspraken als 30-40-30 op planniveau. Dit blijkt in praktijk lastig uitvoerbaar, zeker bij kleine(re) plannen. Op gemeentelijk niveau realiseren we deze verdeling. Voor een eerlijke verdeling van kosten en opbrengsten werken we het vereveningsfonds verder uit.
- **We gaan actieve grondpolitiek voeren en breiden het instrumentarium uit.** We zetten gemeentelijke grondposities strategisch in om woningbouw, betaalbaarheid en ruimtelijke kwaliteit beter te kunnen sturen. We kijken ook naar experimenteerruimte.
- **We werken actief aan de transformatie van binnenstedelijke gebied als Zanddonk en de Eerste Zeine.** We nemen hier als gemeente een actieve rol om deze gebieden te laten verkleuren. We ondersteunen de verplaatsing van bedrijvigheid en de leisure-functies om ruimte te creëren voor het toevoegen van woningbouw. We maken afspraken over de achterblijvende locaties. Belangrijk aandachtspunt is dat bedrijven hierdoor niet 'op slot' worden gezet.
- **We maken een aanvalsplan om voldoende realisatiekracht te creëren om de ambities op woningbouw mogelijk te maken.** Om deze ambities te realiseren is voldoende kwalitatieve en kwantitatieve inzet vanuit de gemeente noodzakelijk.
- **Open in gesprek met Hof van Capelle over de status en toekomst van de wijk.** Samen met de bewoners brengen we de bestaande zorgen, wensen en mogelijkheden in beeld en werken we toe naar een heldere en gedragen oplossing.

Sneller bouwen

Woningen bouwen vraagt om duidelijke regels, voorspelbare procedures en een gemeente die meedenkt. Inwoners en ondernemers die een vergunning aanvragen, moeten tijdig weten waar zij aan toe zijn. Daarom zetten we in op het vereenvoudigen van processen, het terugdringen van (bovenwettelijke) regeldruk en het versnellen van procedures waar dat mogelijk is.

Nieuwe regels moeten bijdragen aan kwaliteit en uitvoerbaarheid en de bouw van woningen niet onnodig belemmeren. We tonen lef en maken tempo: we zijn bereid om bouwprojecten te starten en door te zetten, ook bij onredelijke bezwaren.

Dit gaan we doen:

- **We voeren een 100-dagen aanpak in voor kansrijke woningbouwplannen.** Hierdoor krijgen initiatiefnemers binnen 100 dagen duidelijkheid: een principeakkoord óf een goede onderbouwing waarom niet.
- **We schrappen en vereenvoudigen regels om woningbouw makkelijker te maken.** Bijvoorbeeld door vergunningplichten te schrappen en het eenvoudiger maken om woningen op het achtererf te realiseren. Ook kijken we vanuit een positieve grondhouding naar alternatieve woonvormen, zoals CPO-projecten, knarrenhofjes en flexwonen, in het bijzonder voor urgente woningzoekenden.
- **We benutten de bestaande woningvoorraad beter en maken het makkelijker om extra woonruimte te realiseren.** Daarom versoepelen we waar mogelijk de regels voor optoppen, woningsplitsing en woningdelen.
- **We versnellen procedures.** Dit doen we door planvorming slimmer te organiseren, bijvoorbeeld door parallel plannen toe te passen. Waar mogelijk werken we met standaardprocessen, quickscans en bestaande gegevens, zodat onnodig onderzoek en dubbel werk worden voorkomen. Bij vastlopende projecten zorgen we voor een duidelijke route om bestuurlijk te escaleren en knopen door te hakken.
- **We schaffen het lokale opkoopverbod voor particulieren af.** Particuliere huurwoningen zijn belangrijk voor veel starters die te veel verdienen voor een sociale huurwoning en te weinig voor een koopwoning. Opkoopbescherming heeft een averechtse werking voor de beschikbaarheid van huurwoningen voor starters.

Huisvesting van internationale medewerkers

Internationale medewerkers zijn van groot belang voor de verschillende sectoren in onze economie. Onderzoek wijst uit dat er een tekort is aan huisvesting. Tegelijkertijd zien we dat de huidige manier van huisvesten leidt tot onwenselijke situaties voor zowel de internationale medewerkers als de omgeving. We geven daarom onverkort uitvoering aan het eerder gesloten convenant en verbeteren de huisvesting.

Dit gaan we doen:

- We halen het slot van kwalitatief hoogwaardige grootschalige verblijfslocaties af.
- We scherpen het beleid voor kamerverhuur in de wijken aan met een vergaande beperking.
- We bieden meer ruimte voor huisvesting bij agrarisch ondernemers. Hierbij zien we toe op de kwaliteit daarvan.

Binnenstad

Middelgrote steden spelen een sleutelrol in het Brabantse Mozaïek als verbinding tussen stad en land. Binnensteden vormen het hart van deze middelgrote steden en zijn van bovenlokaal belang door hun voorzieningenaanbod. Zij zijn een belangrijke drager en katalysator van verstedelijking. Door het creëren van levendige interactiemilieus en het verbeteren van de verbindingen tussen centra en werklocaties, vergroten we de vitaliteit en aantrekkingskracht van deze steden.

Deze binnensteden staan onder druk door veranderend consumentengedrag. Daarom blijven we investeren in herontwikkeling om aantrekkelijk en toekomstbestendig te blijven, maar wel met oog voor balans met investeringen in de hele gemeente. Daarbij stimuleren we ook samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren en het mee investeren in de binnenstad door deze ondernemers.

Dit gaan we doen:

- We realiseren volgens de afgesproken plannen een nieuw stadshart, op de plek waar nu De Els staat. We voegen hier 400 - 450 woningen toe, realiseren een parkeergarage en voegen andere functies toe.
- We werken in de aanloopstraten mee aan de transformatie van leegstaande panden naar woningbouw.
- Om verdere verstedelijking mogelijk te maken, onderzoeken we de mogelijkheden om meer parkeerruimte (gebouwd) te realiseren. Verder kijken we kritisch naar de bestaande parkeerterreinen, zoals het Unnaplein.
- We herontwikkelen de oostelijke vleugel van het Kropholler naar een nieuwe stedelijke plek met horeca en leisure.
- We stimuleren de samenwerking tussen ondernemers in de binnenstad, zoals de BIZ.

Agrarische sector

De agrarische sector is van grote waarde voor onze gemeente en het buitengebied. De coalitie kiest voor een toekomstbestendige landbouwsector met ruimte voor ondernemerschap, innovatie en verduurzaming, in balans met natuur, wonen en leefbaarheid.

De agrarische sector is een serieuze gesprekspartner bij de ontwikkeling van het buitengebied voor de gemeente. We faciliteren bij omvorming, zorgen voor duidelijke kaders, en waar mogelijk eenvoudigere vergunningprocedures. Bij regionale en landelijke ontwikkelingen komen we op voor de belangen van onze agrarische ondernemers en familiebedrijven.

Op verschillende onderdelen in dit akkoord hebben we daarom een aantal concrete activiteiten opgenomen rondom verduurzaming en klimaat, ondermijning en wonen op het erf.

2 | Een veilige en weerbare gemeente

In onze wijken, dorpen, bedrijventerreinen en in het buitengebied moet iedereen zich veilig voelen. Maar de veiligheid en het veiligheidsgevoel staan onder druk. We zien overlast, straatintimidatie, geweld tegen hulpverleners, personen met onbegrepen gedrag en criminaliteit zoals straatdealen en drugsproblematiek. Daarnaast zorgen geopolitieke ontwikkelingen, mondiale crises en toenemende intolerantie voor onrust en verdeeldheid.

Daarom versterken we de veiligheid en weerbaarheid van Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik. Dat doen we met extra inzet op straatintimidatie, femicide, geweld achter de voordeur en antisemitisme, zero tolerance op ondermijning, betere samenwerking tussen onderwijs, zorg en veiligheid, meer digitale weerbaarheid en meer verkeersveiligheid. Daarnaast is en blijft de vrijheid om te zijn wie je bent de norm in Waalwijk. Daar leveren we niet op in. We accepteren geen intolerantie, geweld, bedreiging of discriminatie tegen onze inwoners vanwege hun afkomst, geslacht, seksuele voorkeur of levensovertuiging. Respect voor elkaar, fatsoenlijk gedrag en verantwoordelijkheid nemen is de norm.

We werken langs drie lijnen: **versterken, voorkomen en vastpakken**. We versterken de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en professionals, investeren in aanwezigheid, gemeenschapszin en samenwerking in de wijk, voorkomen onveilige situaties samen met ketenpartners en pakken waar nodig daadkrachtig en zichtbaar door. Dat doen we onder andere met meer handhavers die zichtbaar zijn in de wijk, avonden en weekenden, en een harde aanpak van overlast, zwerfafval, straatintimidatie, geweld achter de voordeur en ondermijning.

Versterken

Dit gaan we doen:

- **We zetten de aanpak zorg & veiligheid door en maken daar extra middelen voor beschikbaar.** Naast een effectievere aanpak moet dit ook leiden minder druk op de politie.
- **We stimuleren de aanwas van brandweervrijwilligers.** In overleg met de brandweer bekijken we hoe we de instroom van vrijwilligers toekomstbestendig kunnen versterken, bijvoorbeeld door bij voldoende behoefte de mogelijkheden voor een gezamenlijke jeugdbrandweer in Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik te verkennen.
- **We maken een aanpak voor leegkomende agrarische bebouwing en een weerbare agrarische sector.** Daarmee voorkomen we misbruik van leegstaande panden en versterken we de positie van agrarische ondernemers.
- **We versterken samen met partners de weerbaarheid van onze havens tegen ondermijning, waaronder de nieuwe insteekhaven.** Daarbij nemen we veiligheid en weerbaarheid vanaf het begin mee in de ontwikkeling.
- **We zijn bereid extra middelen uit te trekken voor digitale weerbaarheid.** Daarmee maken we de gemeente en gemeenschap beter bestand tegen digitale dreigingen.
- **We bieden meer (fysieke) ruimte aan defensie om te oefenen als die vraag komt.** Hierbij houden we oog voor de leefbaarheid van omwonenden.

Voorkomen

Dit gaan we doen:

- **We breiden (mobiel) cameratoezicht en de pilot met drones uit.** Daarmee vergroten we het veiligheidsgevoel van inwoners en verbeteren we de mogelijkheden om overlast en criminaliteit op onveilige plekken sneller te signaleren en aan te pakken. Waar nodig maken we de inzet van tijdelijk cameratoezicht laagdrempeliger.
- **We gaan de openbare ruimte aanpassen om het veiligheidsgevoel van inwoners te verbeteren.** Bij beleidskeuzes en projecten in de openbare ruimte gaan we ook het veiligheidsgevoel zwaarder laten wegen dan andere belangen.
- **We gaan de mogelijkheden voor kamerverhuur in de wijken inperken om overlast te beperken en leefbaarheid te vergroten.** Bestaande vergunningen worden gerespecteerd en we realiseren nieuwe kwalitatief hoogwaardige grootschalige huisvesting op bedrijventerreinen als alternatief.
- **Extra verkeersveiligheidsmaatregelen voor de top 10 meest onveilige straten en wegen.** Dit doen we met o.a. meer straatverlichting, drempels of andere verkeersveiligheidsmaatregelen. In iedere kern pakken we minimaal één onveilige verkeerssituatie aan en hebben we hierin aandacht voor schoolgebieden. Waar dat helpt, dienen we aanvragen in voor flexflitspalen om snelheidsovertredingen tegen te gaan. Daarnaast blijven we breder investeren in verkeersveiligheid, zodat onze aanpak verder gaat dan alleen deze top 10.
- **We voorkomen en bestrijden zorgfraude.** Daarvoor gaan we onder meer het BIBOB-beleid toepassen op (de inkoop van) zorgaanbieders en verleners.
- **We investeren in bewustwording, kennis en handelingsperspectief in de gemeenschap op onderwerpen als straatintimidatie, geweld achter de voordeur en femicide.**
- **We spreken de voorkeur uit om maximaal één coffeeshop in onze gemeente te faciliteren, bij voorkeur buiten de woonwijken en schoolgebieden.** Uitgangspunt is dat de overlast van de verkoop moet worden beperkt. We passen de vestigingscriteria daarop aan.
- **We voorkomen dat jongeren en kwetsbare groepen afglijden in de criminaliteit.** We blijven samenwerken met scholen, jongerenwerkers en veiligheidsdiensten om actief jongeren uit het criminele circuit te houden en te halen en hen een volwaardig toekomstperspectief te bieden.

Vastpakken

Waar nodig treden we daadkrachtig en zichtbaar repressief op.

Dit gaan we doen:

- **We breiden de BOA-capaciteit structureel met de helft uit.** We zorgen ook voor mogelijkheden om te kunnen handhaven op natuur-, milieu- en omgevingswetten (groene BOA).
- **We zorgen ervoor dat onze handhavers nog zichtbaarder worden.** In de wijk, de weekenden en avonden. Aanwezig op de momenten dat het ertoe doet voor onze inwoners. Daarbij prioriteren we de aanpak van overlast en zwerfafval, en het voorkomen dat hulpdiensten worden belemmerd in hun werk.
- **We verstevigen de aanpak van straatintimidatie.** Zodra het Rijk de bevoegdheid geeft, handhaven onze boa's actief op straatintimidatie. We zorgen dat slachtoffers makkelijk kunnen melden en dat meldingen worden opgevolgd. Ook komt er een gerichtere daderaanpak.
- **We voeren een fatbike-verbod in naar het voorbeeld van Enschede.** Hier handhaven we actief op met een lik-op-stuk beleid.
- **We zetten steviger in op de aanpak van geweld achter de voordeur.** Ons uitgangspunt is dat de dader het huis uit gaat, niet het slachtoffer. We kijken welke instrumenten (zoals camera's, slachtofferdevices, (preventieve) gebiedsverboden, meldplichten en huisverboden voor daders) deze aanpak kunnen ondersteunen.

- **Overlast internationale medewerkers aanpakken met registratie en terugkeer.** Internationale medewerkers moeten geregistreerd staan in de Basisregistratie Personen (BRP), zodat de gemeente zicht heeft op wie hier verblijft en werkt. Bij verlies van werk helpen we bij snelle herplaatsing. Maar wie geen perspectief meer heeft, keert terug naar het land van herkomst. Werkgevers en huisvesters hebben hierin een duidelijke verantwoordelijkheid. Via het Keurmerk Internationale Medewerkers geven we hier met het bedrijfsleven concreet invulling aan.
- **We leggen de neutraliteit van boa-uniform vast.** Boa's sluiten zich hiermee aan bij de politie die in dienst geen zichtbare uitingen van overtuiging en religie of een andere vorm van lifestyle dragen, die afbreuk doen aan de gezagsuitstraling, neutraliteit en veiligheid van de functie. Ook zorgen we voor passende hulp- en beschermingsmiddelen voor onze boa's, zodat zij hun werk veilig, herkenbaar en professioneel kunnen uitvoeren.
- **We zetten het Damocles-beleid onverminderd voort, inclusief spoedsluitingen.** Hierbij hebben we aandacht voor de menselijke maat.
- **Straatdealers harder aanpakken.** We zorgen ervoor dat straatdealers vaker een last onder dwangsom opgelegd krijgen, bijvoorbeeld €2.500 per dag zolang het dealen doorgaat.
- **Vuurwerkoverlast pakken we aan.**

3 | Economie en mobiliteit

Economie

Onze koers is helder: vertrouwen, ondernemerschap en vooruitgang. We kiezen expliciet voor economische groei. Wij geloven namelijk dat een sterke economie de motor is voor brede welvaart: voor werk, inkomen en kansen voor iedereen. Daarom zetten wij vol in op een aantrekkelijk vestigingsklimaat en versterken we het ondernemersklimaat, met ruimte om te groeien, te experimenteren en te innoveren.

Voor economische groei is voldoende ruimte essentieel. In Waalwijk kunnen we op basis van bestaande afspraken met de provincie nog op enkele plekken uitbreiden, zoals op Haven Acht en bij Scharlo. Verder zoeken we ruimte door op basis van het regionale ambitiedocument efficiënter gebruik te maken van bestaande bedrijventerreinen door te verdichten en te revitaliseren. We volgen hierin samen met de regio het provinciale beleidskader bedrijventerreinen.

We durven keuzes te maken. Waar bestaande regels en beleid innovatie belemmeren, zoeken wij bewust naar experimenteerruimte en doen wij wat nodig is om nieuwe oplossingen mogelijk te maken. Dat geldt ook voor urgente knelpunten die economische groei kunnen remmen, zoals netcongestie. Daarbij geven wij comfort en vertrouwen aan de ambtelijke organisatie, zodat professionals de ruimte krijgen om te ondernemen en te pionieren. De ingezette kanteling naar een meer ondernemende en slagvaardige overheid zetten wij voort.

Dit gaan we doen:

- **Grote projecten op Haven, zoals het GOL, realisatie van de insteekhaven en de ontwikkeling van Haven Acht Oost (Afronding), zetten we voort.**
- **De winst van Haven Acht Oost (Afronding) zetten we in om onze grote projecten te financieren.** We onderzoeken de effecten van het uitgeven van de gronden in erfpacht. Voor de insteekhaven onderzoeken we de mogelijkheden om deze emissieloos aan te leggen.
- **We gaan door met de herontwikkeling van de Kerkvaartse Haven in Waspik.** Voor de economische ontwikkeling van Waspik en de hele gemeente is de ontwikkeling van de Kerkvaartse Haven van belang. Het doel blijft dat dit project zichzelf financiert. Hiervoor stellen we nieuwe uitgangspunten vast.
- **Bij de uitgifte van Haven Acht Oost (Afronding) kiezen we voor een innovatieve aanpak.** Het Waalwijkse initiatief om dit te doen op basis van het concept 'Brede Welvaart' krijgt veel steun en werken we verder uit. We gaan met de provincie in gesprek om een bredere invulling mogelijk te maken, zoals innovatieve bedrijvigheid. Grootschalige logistiek met lokale en regionale meerwaarde blijft vanzelfsprekend mogelijk. Beleidsmatige belemmeringen nemen we weg.
- **We gunnen gemeentelijke opdrachten zoveel mogelijk lokaal.** Binnen de wettelijke mogelijkheden geven we lokale ondernemers zoveel mogelijk kans om mee te doen bij gemeentelijke opdrachten.
- **We werken aan slimme oplossingen voor netcongestie.** Samen met ondernemers, parkmanagement, netbeheerders en andere partners zetten we in op lokaal maatwerk, zoals opslag, slim energiegebruik en lokaal opgewekte energie. Daarbij zetten we ook in het gebruik van Groepstransportovereenkomsten (GTO's), zodat beschikbare netcapaciteit beter wordt benut en ruimte blijft voor economische ontwikkeling.

Mobiliteit

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn belangrijke randvoorwaarden voor de ontwikkeling van onze gemeente. De auto is voor veel inwoners een belangrijk vervoermiddel voor dagelijks gebruik om bijvoorbeeld naar het werk te gaan. Wij zien deelmobiliteit niet als realistisch alternatief. In veel wijken knelt het. Tegelijkertijd nemen auto's ook veel ruimte in beslag. Dat is ruimte die niet kan worden gebruikt voor bijvoorbeeld woningbouw. De coalitie zoekt daarom een goede balans voor voldoende ruimte voor auto's, zowel in nieuwe als in bestaande wijken.

Verkeersveiligheid is een belangrijke opgave in Waalwijk. Er zijn knelpunten voor veiligheid, met name voor fietsers. Dit vraagt extra aandacht, met name op routes naar scholen, sport en werk.

Dit gaan we doen:

- **We maken een verkeersstructuurplan om toekomstige ontwikkeling van woningen en economische groei mogelijk te maken.** Hierbij hebben we extra aandacht voor knelpunten in het kader van verkeersveiligheid.
- **We herzien het parkeerbeleid met als uitgangspunt dat de auto een belangrijk vervoermiddel is en blijft, juist vanwege de beperkte alternatieven in de kernen.** In onze gemeente kies je zelf hoe je reist.
- **We zetten in op een extra ontsluiting voor Landgoed Driessen.** Daarmee willen we de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en doorstroming van en naar de wijk verbeteren.
- **We realiseren extra parkeerruimte in bestaande woonwijken waar de parkeerdruk te hoog is.** Op basis van parkeerdrukmetingen bepalen we waar extra parkeerplekken nodig en mogelijk zijn.
- **We maken elektrisch rijden makkelijker.** Dit doen we door bijvoorbeeld de aanleg van kabelgoottegels mogelijk te maken.
- **Parkeren moet kostendekkend zijn en blijven.** We streven naar het laag houden van de parkeertarieven.

Openbaar vervoer

Verstedelijking (woningbouw en werklocaties) ontwikkelt zich rondom OV-knooppunten, zo is het beleid van Rijk en provincie. Daarom is het belangrijk om via de Bus Rapid Transit (BRT) snelle verbindingen te maken met Tilburg en Den Bosch en in Waalwijk stevige OV-knooppunten te realiseren. Het huidige busstation aan het Vredesplein heeft te weinig capaciteit om de groei van het busvervoer goed op te vangen. Door grote bijdragen van het Rijk en de provincie hebben we nu de kans om ons OV-netwerk te versterken. Die kans willen we verzilveren. We blijven ons ook inzetten voor beter openbaar vervoer in Sprang-Capelle en Waspik.

Ook onze bedrijventerreinen moeten beter bereikbaar worden. Met de aanleg van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) zetten we een belangrijke stap. Om werkgevers te faciliteren om voldoende geschikt personeel te krijgen, is ook openbaar vervoer een belangrijke randvoorwaarde om ons economische succes te behouden. Dit vraagt ook goede afspraken met werkgevers. Ook zorgen we voor veilig vervoer van en naar de busstations, door grote knelpunten voor fietsers op het bedrijventerrein aan te pakken.

Dit gaan we doen:

- **We realiseren nieuwe busstations met aanvullende functies bij Sprang - Landgoed Driessen en aan de zuidkant van het centrum van Waalwijk.**
- **We maken goede afspraken met werkgevers om de doelstellingen van de openbaar vervoer-pilot op Haven te bereiken.**
- **We verbeteren de verkeersveiligheid van aansluitende vervoer voor fietsers en wandelaars op de bedrijventerreinen.**

4 | Sociaal domein en onderwijs

Voor alle gemeenten in Nederland ligt er een enorme opgave in het sociaal domein. Dat is in Waalwijk niet anders. De zorgvragen nemen toe in complexiteit en aantal, zorg- en hulpverleners komen handen tekort en de kosten nemen toe. Demografische ontwikkelingen laten zien dat dit in de toekomst niet anders zal zijn. Tegelijkertijd willen we bijdragen aan een gezond en gelukkig leven van onze inwoners. De komende jaren willen we daarom de koers die we de afgelopen jaren hebben uitgezet doorontwikkelen.

Samen Redzaam

De coalitie gelooft in een samenleving waarin mensen naar vermogen meedoen, omzien naar elkaar en steun krijgen als dat echt nodig is. Niet de overheid staat centraal, maar inwoners, gezinnen, jongeren, verenigingen en werkgevers. De overheid is betrouwbaar, nabij en rechtvaardig: zij helpt waar nodig, stimuleert waar mogelijk en trekt grenzen waar passend. Preventie, eigen verantwoordelijkheid, samenredzaamheid en maatwerk vormen daarbij het fundament.

De coalitie kiest voor een sociaal beleid dat uitgaat van vertrouwen in mensen, versterking van gemeenschappen en een overheid die helder kiest. Niet alles voor iedereen, maar de juiste steun op de juiste plek. Sociaal waar het moet, nuchter waar het kan.

We kiezen bewust voor voorkomen in plaats van genezen. Problemen die vroeg worden gezien en tijdig worden opgepakt, vragen minder zware zorg en geven mensen meer grip op hun leven. Daarom investeren we aan de voorkant: in jeugd, welzijn, buurten en preventie. Eerst kijken we wat mensen zelf kunnen en wat hun eigen omgeving kan betekenen. Zware en specialistische zorg (trede 4) blijft beschikbaar voor wie dat nodig heeft, maar is niet het startpunt.

Inwoners hebben niets aan loketten of schotten. Daarom breken we muren af tussen organisaties en domeinen. Sociaal en fysiek beleid worden beter verbonden, bijvoorbeeld bij het bouwen aan wijken waar jong en oud prettig kunnen wonen en leven. De basis daarvoor leggen we met wijkgerichte voorzieningen dichtbij inwoners, zoals wijkteams en stevige lokale teams. We maken duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is en zorgen dat inwoners snel en duidelijk geholpen worden. Waar samenwerken in de regio beter werkt, doen we dat — zonder de lokale regie los te laten.

Dit gaan we doen:

- **We zetten het programma ‘Samen Redzaam’ voort.** We kijken kritisch naar de inhoudelijke resultaten, kiezen voor verbetering en maken aanvullende keuzes.
- **We normaliseren alledaagse hobbels en tegenslagen.** Bij interventies in de transformatie voorkomen we dat gewone problemen te snel worden geproblematiseerd of gemedicaliseerd.
- **We hanteren groepsaanbod als uitgangspunt voor lichte ondersteuningsvragen.** Zo zorgen we ervoor dat inwoners laagdrempelig hulp krijgen en individuele ondersteuning beschikbaar blijft waar die echt nodig is.
- **Het uitgangspunt is dat de uitgaven in het sociaal domein niet mogen stijgen, waarbij inwoners die echt hulp nodig hebben dit kunnen krijgen.** Mocht dit leiden extra uitgaven, dan zoeken we dekking daarvoor binnen het sociaal domein.

- **Kortingen die door het Rijk worden opgelegd zetten we 1-op-1 door in onze begroting en gaan we niet meer zelf dekken uit andere middelen.** We geven uitvoering aan wettelijke taken binnen de middelen die daarvoor beschikbaar zijn gesteld.
- **We inventariseren zowel binnen de gemeente als bij partners de overlap in het aanbod binnen het sociaal domein.** Waar inzet dubbelop is of aantoonbaar weinig effect heeft, schrappen we deze, mits dit geen direct ontwrichtende gevolgen heeft voor inwoners.

Dit gaan we doen in de sociale basis en het indicatievrije aanbod:

- **Een basisaanbod van voorzieningen – zoals het jongerenwerk – in alle kernen is een belangrijke pijler in de preventie-aanpak.** We bezien in overleg met inwoners en partners hoe we hier het beste invulling aan kunnen geven.
- **We houden vast aan de drie ontmoetingsplekken Balade, Zidewinde en Den Bolder.**
- **We gaan verder met de planvorming voor de gebiedsontwikkeling Zidewinde.**
- **De ontwikkeling van de vierde ontmoetingsplek zetten we stop.** Pas na de vastgestelde effectiviteit van de eerste drie ontmoetingsplekken willen we dit heroverwegen, mits een dergelijke functie budgetneutraal op een bestaande locatie kan worden gerealiseerd.
- **We maken werk van betere participatie maar stoppen in 2027 met de burgerbegroting.** De uitvoering van deze pilot in 2026 gaan we versoberen.
- **Het wijkteam krijgt een belangrijke rol in vroegsignalering en ondersteuning dichtbij.** Het wijkteam helpt eenzaamheid voorkomen en ondersteunt inwoners bij het vinden van het juiste loket en passende regelingen. Daarnaast bouwt het wijkteam netwerken in de wijk, voert daarop regie en verbindt vraag en aanbod. Ook versterken we via het wijkteam de samenwerking met het maatschappelijk middenveld, waaronder kerken en vrijwilligersorganisaties. Zo dragen we bij aan de weerbaarheid van inwoners en de samenleving als geheel.

Dit gaan we doen met inkoop en indicatie:

- **We zetten nog steviger in op het verminderen van geïndiceerde zorg.** Ook zetten we in op het eenvoudiger maken van de indicaties die nodig blijven.
- **Samen met onderwijsinstellingen en huisartsen maken we afspraken om zorgvragen nog meer toe te leiden naar de gemeente.** Op die manier kunnen we inwoners sneller helpen dan hen bij een zorgaanbieder op de wachtlijst te (laten) zetten. Indien nodig wijzigen we daarvoor de verordening jeugdhulp in afwachting van wijziging van de reikwijdte van de Jeugdwet.
- **We richten de regionale begroting jeugdhulp zo in dat inhoud voorop staat en zorgbudgetten stapsgewijs dalen.** In tegenstelling tot de huidige regionale werkwijze blijven we ons inzetten om de regionale begroting jeugdhulp zo in te richten dat de inhoud – preventie, coördinatie van zorg en inkoop - voorop staat en de uitgaven stabiliseren. In aantal stappen moet dit leiden tot het verlagen van zorgbudgetten.
- **Mantelzorg willen we beter faciliteren.** Dit doen we door bureaucratie en formulieren zoveel mogelijk te verminderen en te kijken hoe respijtzorg sneller kan worden ingezet.

Herijken van grote, professionele subsidierelaties

We gaan strakker sturen op de toegevoegde waarde die onze professionele partners leveren voor onze inwoners. Daarbij bekijken we ook of we bepaalde opdrachten op een andere manier kunnen organiseren. Het gedachtegoed van impact gericht subsidiëren is daarvoor een belangrijke leidraad. We brengen ook de (administratieve) rompslomp in beeld die deze aanpak heeft op onze partners en ambtelijke organisatie.

Bestaanszekerheid

Werk is meer dan inkomen. Het geeft structuur, trots en perspectief. Daarom vinden wij dat werken altijd merkbaar moet lonen. Tegelijk zien we dat goedbedoelde regelingen mensen soms juist tegenhouden om (meer) te gaan werken. Dat willen we doorbreken. We herzien regelingen die deze armoedeval in stand houden en kiezen voor maatwerk. Niet iedereen kan dezelfde stap zetten, maar iedereen verdient een eerlijke kans. Geld dat we besparen, investeren we deels weer in begeleiding en ondersteuning naar werk.

Het armoedebelief maken we eenvoudiger en eerlijker. Nu stapelen regelingen zich op, niet altijd met duidelijk effect. Dat moet anders. We brengen ordening aan, schrappen activiteiten met overlap en zorgen dat hulp terecht komt bij de mensen die die echt nodig hebben. Jongeren vragen iets anders dan volwassenen; beleid sluit daar beter bij aan. Kinderen mogen nooit de dupe worden van armoede. Minder papier, meer hulp.

We willen dat meer mensen meedoen, ook als werken niet vanzelf gaat. Daarom staan we naast werkgevers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en helpen we om passend werk mogelijk te maken. Denk aan aangepaste functies of het slim verdelen van taken. We verwachten ook iets van werkgevers: samen zorgen we voor een inclusieve arbeidsmarkt. De opdracht van Baanbrekers wordt opnieuw gezien, zodat deze beter past bij deze ambitie.

Dit gaan we doen:

- **We gaan in overleg met de andere gemeenten de opdracht aan Baanbrekers aanscherpen.**
- **We stellen de individuele inkomens toeslag bij van 110% naar 105%.** We passen ook de meetperiode aan van 3 naar 5 jaar zodat ook deze geharmoniseerd is met de buurgemeenten.
- **We verlagen de toetsingsgrens van 130% voor de verschillende lokale minimaregelingen naar de niveaus van 2024.** Daarbij kijken we eerst welke maatwerkarrangementen nodig zijn om inwoners die onevenredig geraakt worden door deze wijziging te kunnen steunen.
- **We vereenvoudigen het aanbod en de reikwijdte van de verschillende minima- en ondersteuningsregelingen.** Bijvoorbeeld het jeugdsportfonds en de cultuurpas. En zorgen dat deze regelingen ten goede komen aan de inwoners die dit het hardste nodig hebben.
- **We maken overlappende maatregelen en/of maatregelen met beperkt effect inzichtelijk en gaan deze schrappen.**
- **We gaan bedrijven/werkgevers stimuleren om gepast werk te bieden voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.**

Integratie en inburgering

Iedereen die in onze gemeente woont, dient naar vermogen bij te dragen. Daarom bouwen we samen aan een sterke en betrokken gemeente waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen. Voor nieuwkomers betekent dit dat zij zo snel mogelijk de taal leren, werken en actief meedoen in onze samenleving. Vanuit onze wettelijke taak op inburgering én vanuit de overtuiging dat meedoen begint met taal en werk, scherpen we onze inzet aan. We zetten erop in dat statushouders vanaf de eerste dag starten met taallessen, begeleiding naar werk of een andere vorm van participatie. We nemen onnodige belemmeringen weg. Daarover maken we aanvullende afspraken met het bedrijfsleven, Baanbrekers en taalaanbieders, zodat taalverwerving beter aansluit op werk en mensen niet onnodig lang afhankelijk blijven van een uitkering. Voor iedereen die wel kan, maar niet wil meewerken, ziet gevolgen.

Dit gaan we doen:

- **We zetten vanaf dag één in op taal en werk.** Statushouders starten zo snel mogelijk met taallessen en begeleiding naar werk of participatie. We organiseren taallessen zoveel mogelijk in combinatie met werk, stages, vrijwilligerswerk of participatieplekken, zodat taalverwerving direct verbonden is met meedoen.
- **We handhaven de taaleis in de bijstand uit de Participatiewet.** Hier maken we duidelijk lokaal beleid op. Wie zonder goede reden niet meewerkt aan taalontwikkeling, merkt daar consequenties van. Een korting op de uitkering is daarbij nadrukkelijk een optie, oplopend bij herhaling.

Onderwijs

Goed onderwijs is de basis voor gelijke kansen, talentontwikkeling en een sterke toekomst voor kinderen en jongeren in Waalwijk. We versterken de samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs, leerplicht, jeugdhulp, jongerenwerk, sport en cultuur. Zo gaan we onderwijsachterstanden tegen, signaleren we problemen eerder, voorkomen we thuiszitters en zorgen we dat kinderen en jongeren de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.

Ook willen we de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterken. Daarbij zetten we in op de triple helix van onderwijs, ondernemers en gemeente: samen zorgen we dat opleidingen beter aansluiten op de banen en

kansen in onze regio. Samen met scholen, ondernemers en regionale onderwijsinstellingen onderzoeken we hoe aanvullend beroepsgericht onderwijs naar Waalwijk kan worden gehaald. Zo houden we jongeren betrokken bij onze gemeente en geven we ze perspectief op leren en werken in Waalwijk.

Dit gaan we doen:

- **Voor goed taalonderwijs stimuleren we de samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en de bibliotheek.**
- **We voorkomen thuiszitters waar mogelijk met een goede samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en leerplicht en inzet van passend onderwijs.**
- **We faciliteren de scholen conform de zorgplicht.** Dit doen we met goede, passende en multifunctionele huisvesting en speelpleinen die ook na schooltijd kunnen worden benut voor kinderen om te spelen.
- **We onderzoeken hoe regionaal MBO-aanbod beter verbonden kan worden aan Waalwijkse arbeidsmarktsectoren zoals logistiek, techniek en maakindustrie.**

A photograph of a marathon race taking place on a residential street. In the foreground, several male runners in blue athletic gear are running towards the camera. In the background, other runners in various colored shirts (yellow, white, black) are visible, along with spectators and houses lining the street. The image has a yellow-green tint.

5 | Levendige gemeente

Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik vormen samen een gemeente waar cultuur, sport, horeca, verenigingen en evenementen een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Van grote evenementen tot lokale activiteiten in buurten en kernen: ze zorgen voor ontmoeting, ontspanning en verbondenheid.

Vrijwilligers, verenigingen, organisatoren, religieuze instellingen en ondernemers spelen daarin een onmisbare rol. Zij maken het mogelijk dat inwoners kunnen meedoen, elkaar ontmoeten en trots zijn op hun gemeente. Daarom blijven we inzetten op een aantrekkelijk en toegankelijk aanbod voor alle leeftijden.

Tegelijkertijd willen we jongeren de komende jaren nadrukkelijker betrekken bij de ontwikkeling van onze gemeente. Hun perspectief is belangrijk bij keuzes over voorzieningen, ontmoeting, leefbaarheid en de toekomst van Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik.

Ook zetten we stappen om de gemeente levendiger te maken, met meer ruimte voor evenementen, aantrekkelijke horeca, cultuur en activiteiten in de avonduren. Zo werken we aan een gemeente waar inwoners niet alleen prettig wonen, maar ook graag verblijven, uitgaan en samenkomen.

Sport

Sport is een belangrijke vrijetijdsbesteding, maar draagt ook bij aan gezondheid, ontmoeting en sociale netwerken. Sport activeert en verbindt. Daarom investeren we gericht in sportvoorzieningen en sportbeoefening, met goede accommodaties en verenigingen en vrijwilligers die de ruimte krijgen om te doen waar ze het beste in zijn: Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik in beweging houden.

Dit gaan we doen:

- **We staan open voor initiatieven vanuit sportverenigingen.** We denken actief mee met verenigingen die willen vernieuwen, samenwerken of hun accommodatie beter willen benutten. Daarbij kijken we steeds wat haalbaar en passend is, zodat sport toegankelijk en toekomstbestendig blijft.
- **We nemen een positieve grondhouding in ten aanzien van de plannen voor een Sportcampus in Waalwijk.** Het initiatief ligt bij de makers van deze plannen.
- **Het beleid voor sporten en spelen in de openbare ruimte zetten we door.** Hierin hebben we met extra aandacht voor kinderen met een fysiek beperking.
- **We bieden meer ruimte voor hengelsport bij 't Hoefsvan.** Samen met verenigingen kijken we hoe hengelsport daar beter kan worden gefaciliteerd.

Sportboulevard Waspik

De sportboulevard is voor Waspik de belangrijkste investering om deze kern toekomstbestendig te maken. Omdat het hier gaat om een grote investering die tientallen jaren doorwerkt leggen we de lat hoog. We geloven dat het plan aan de Stadhoudersdijk met woningbouw de meeste waarde toevoegt voor Waspik. We gaan in 2026 samen met omwonenden en andere betrokken partijen kijken of we tot een haalbaar plan kunnen komen voor deze variant. Binnen dit plan heeft de realisatie van de sporthal prioriteit. Parallel hieraan werken we ook een variant uit met gefaseerde woningbouw of zonder woningbouw zodat realisatie van de sportboulevard geen onnodige vertraging oploopt.

Cultuur en evenementen

Cultuur en evenementen zijn dragers van een levendige gemeente. We mogen trots zijn op wat Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik te bieden hebben. Tegelijkertijd vraagt de financiële situatie om keuzes. De ambities zoals vastgelegd in “Levendig Waalwijk” zijn groot en vragen om herijking. De uitvoering daarvan gaan we prioriteren en faseren.

Dit gaan we doen:

- **Jaarlijks willen we minimaal één groot evenement in Waalwijk.** Daarnaast zetten we in op het faciliteren van meer evenementen voor de lokale gemeenschap.
- **We herijken het beleidskader vrije tijd en maken daarin scherpere keuzes.** Daarmee richten we onze inzet op activiteiten en voorzieningen die het meeste bijdragen aan een levendige gemeente.
- **We blijven volksfeesten en lokale tradities faciliteren.** We ondersteunen activiteiten zoals Koningsdag en Sinterklaas, die bijdragen aan ontmoeting en verbondenheid in onze kernen.
- **We zetten in op het behoud van (cultureel) erfgoed.** Ook bieden we mogelijkheden om monumenten te transformeren.
- **We willen dat de ontmoetingsfunctie in Waspik wordt verbreed.** We kijken hierbij naar mogelijkheden om Den Bolder breder te in te zetten dan nu.

Vergunningen en subsidies

We willen de drempels die organisaties en inwoners ervaren bij aanvragen voor subsidies en vergunningen zoveel mogelijk wegnemen en hen daarbij ondersteunen. We zoeken daarin een balans tussen mogelijk maken en (de controle op) het goed besteden van gemeenschapsgeld. Publiek geld is immers van ons allemaal. Daarom gaan we daar verstandig mee om. We maken inzichtelijk waar het geld naartoe gaat en wat het oplevert. Subsidies worden kritischer beoordeeld op hun maatschappelijke meerwaarde. Wat werkt, houden we vast. Wat niet werkt, durven we te stoppen. Met oog voor de gevolgen en de mensen die het raakt.

Dit gaan we doen:

- **We vereenvoudigen processen en werken met één gemeentelijk aanspreekpunt.** Zodat vragen sneller worden opgepakt en besluiten eenvoudiger tot stand komen.
- **We herijken subsidiebeleid- en verstrekking.** Het vertrekpunt daarvoor is impact gericht subsidiëren, daarbij ligt de focus op de grootste subsidiepartners. We waken er wel voor dat dit niet tot onnodige administratieve rompslomp leidt voor gemeente en subsidiepartners. Indien mogelijk willen we zoveel mogelijk meerjarige afspraken maken om deze organisaties meer zekerheid te kunnen bieden.
- **We bieden ruimte aan stichtingen en verenigingen om zelf inkomsten te genereren.**

Schoenenkwartier

Bij de opstart van het Schoenenkwartier is een ambitie weggelegd op kwaliteit, uitstraling, financiële haalbaarheid en landelijke meerwaarde. Wij constateren dat met name op de laatste twee punten de resultaten bij de verwachting achterblijven. Het is niet maatschappelijk verantwoord om de huidige koers voort te zetten. Op de schaal van Waalwijk vinden wij een regionale museumfunctie over het schoen- en leererfgoed voldoende. Dat betekent dat we de subsidie van het Schoenenkwartier de komende periode gaan afbouwen.

Bibliotheken

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht om volwaardige bibliotheken te hebben. Deze bibliotheken hebben niet alleen een functie om boeken beschikbaar te stellen en lezen te stimuleren, maar zijn ook locaties om te ontmoeten. Tegelijkertijd kijken we kritisch naar de huidige functie. We vinden één bibliotheek per kern voldoende. Daarmee breiden we de beperkte bibliotheekfunctie in Balade niet uit.

De huidige lijn is om de bibliotheek in Waalwijk te verplaatsen. Op basis hiervan zijn afspraken gemaakt met derden. We verkennen in hoeverre hier nog een andere keuze gemaakt kan worden. We vinden het van belang dat de bibliotheek goed bereikbaar en toegankelijk is en er geen grote extra kosten mee zijn gemoeid.

6 | Leefomgeving en duurzaamheid

Opwek van duurzame energie

De wereld staat in brand en we moeten onze afhankelijkheid van energie vanuit andere landen afbouwen. Daarbij gelden geen taboes en zijn alle onderzoeksrichtingen bespreekbaar. Wij zetten in op een realistische en robuuste energietransitie.

De eerste stap daarbij is energiereductie. We stimuleren isolatie, energiescans en begeleiding van inwoners en het MKB. Duurzame opwek is noodzakelijk, maar vindt plaats binnen duidelijke randvoorwaarden van netcapaciteit, draagvlak in de omgeving en veiligheid. Waar windenergie mogelijk is, zetten wij hier wel op in. Ook kleine windmolens maken we mogelijk. Waar belangen schuren, laten we de belangen van veiligheid, economie en wonen zwaarder wegen.

De gemeente participeert actief in (lokale) energie-initiatieven. We ontwikkelen zelf het Ecopark. Dit project moet een bijdrage leveren aan zowel energieonafhankelijkheid door duurzame opwek als een structureel sterke financiële positie van Waalwijk. Verder gaan we het gesprek aan met de ontwikkelaars van Buitenpolders en verkennen hoe we daar als gemeente kunnen participeren als mogelijke (extra) invulling van lokaal eigendom. De opbrengsten komen ten goede aan de algemene middelen, waarvan een deel gestort wordt in een revolverend fonds voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Dit gaan we doen:

- **We staan bestuurlijk open voor de (regionale en provinciale) verkenning naar duurzame energie-initiatieven.** Hierbij zetten we in op kernenergie via Small Modular Reactors (SMR's) en gasopwekking vanuit monomest-vergisters.
- **We ontwikkelen twee grootschalige locaties voor (wind)energie; Buitenpolders en het Ecopark.** Hierbij brengen we de mogelijkheden om als gemeente te participeren / te investeren in kaart, met als doel de samenleving als geheel mee te laten profiteren.
- **We voeren het warmteprogramma uit in landelijk tempo.** Daarmee borgen we de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid voor inwoners, ondernemers en de gemeente.

Duurzaamheid

De opgaven op het gebied van duurzaamheid vragen in deze tijd om actie. Tegelijkertijd kiezen wij nadrukkelijk voor een koers die realistisch, haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar is. Waalwijk wil stappen zetten richting meer energie-onafhankelijkheid en een toekomstbestendige leefomgeving, maar met meer oog voor veiligheid, draagvlak en financiële verantwoordelijkheid. Duurzaamheidsambities worden scherp geprioriteerd en waar nodig in tempo en tijd uitgespreid. De klimaat- en energiedoelstellingen worden in lijn gebracht met het Akkoord van Parijs door te sturen op 2050. Binnen duurzaamheidsbeleid ligt de focus op concrete maatregelen met aantoonbaar effect en minder op symbolische initiatieven die weinig bijdragen.

Dit gaan we doen:

- **We sluiten aan bij landelijke wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid.** Daar zetten we niet iedere keer een lokale plus op. We verleggen in lijn met het akkoord van Parijs de ambitie van energieneutraliteit van 2043 naar 2050.
- **We investeren in duurzaamheid met enkel de beschikbare middelen vanuit het Rijk (CDOKE-middelen).**
- **De extra inzet die wordt bekostigd met lokale middelen zetten we stop.** Deze middelen zetten we in voor andere ambities.

Biodiversiteit: water en groen

Wij streven naar een gezonde leefomgeving met aandacht voor water, groen en biodiversiteit. Groen is goed voor zowel de natuur als de inwoners. Door klimaatverandering is er steeds meer sprake van zeer natte en zeer droge periodes. Hier hebben we aandacht voor, in het belang van inwoners en ondernemers.

We maken een andere keuze in de balans tussen veiligheid en leefbaarheid, onder andere bij keuzes rondom openbare verlichting en ecologisch beheer van de openbare ruimte. Veiligheid is belangrijker dan duurzaamheids- en biodiversiteitsmaatregelen.

Dit gaan we doen:

- **We herijken ons beleid ten aanzien van groen en water en sluiten zoveel mogelijk aan bij regionale, provinciale en landelijke richtlijnen en wetgeving.** We wachten de invoering van de Natuurherstelverordening af en lopen daar niet op vooruit en volgen de ontwikkelingen.
- **We verkennen of we prioriteiten kunnen stellen in het groenonderhoud en wat de gevolgen daarvan zijn.** We (h)erkennen namelijk de zorgen over het groenonderhoud. Uitgangspunt is meer balans tussen de kernen.
- **We blijven de afkoppeling van hemelwater stimuleren.**

Circulariteit

Circulariteit blijft een belangrijk uitgangspunt, maar met een nuchtere benadering. De beste stap naar circulaire omgang met materiaal is niet onnodig vernieuwen. Bij beheer, onderhoud en vervanging in de openbare ruimte wegen wij nut en noodzaak zorgvuldig af, waarbij we oog hebben voor het voorkomen van onnodige investeringspieken in de toekomst. Wij benutten waar mogelijk succesvolle initiatieven van andere overheden. Op het gebied van afvalinzameling streven wij naar praktische en uitlegbare oplossingen. We horen veel onbegrip en ontevredenheid over het nieuwe afvalbeleid. Hier kijken we kritisch naar.

Dit gaan we doen:

- **We geven circulariteit een prominente plek in het gemeentelijk aanbestedings- en begrotingsbeleid.** We kijken kritisch naar de kosten die dit mee zich meebrengt en wegen dit af.
- **We evalueren en herijken het afvalbeleid.**
- **We kijken naar de mogelijkheid om op de bestaande milieustraat een circulair inleverpunt toe te voegen, in samenwerking met bijvoorbeeld Twiddus.** We zijn bereid hier eenmalig in te investeren.

7 | Bestuur, (regionale) samenwerking en financiën

Bestuur en (regionale) samenwerking

We willen een gemeentelijke overheid die levert, efficiënt werkt en naast inwoners, bedrijven en organisaties staat. Om met werkende oplossingen te komen voor grote vraagstukken durven we ook buiten de gebaande paden te treden en te kiezen voor experimenteer ruimte.

De grote maatschappelijke opgaven van deze tijd, zoals woningbouw, economie en jeugdzorg, zijn groter dan de schaal van de gemeente. Inwoners verplaatsen zich dagelijks voor bijvoorbeeld werk of vrije tijd over onze gemeentegrenzen. De gemeente gaat mee in deze ontwikkeling. We staan open voor samenwerking met andere gemeenten. In de regio neemt Waalwijk een zelfbewuste positie in. We hebben extra aandacht voor de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden. De gemeenteraad is het hoogste orgaan, waar politieke sturing en verantwoording plaatsvindt.

We zetten ons bestuurlijk en ambtelijk actief in binnen Hart van Brabant, met de focus op jeugd. Door inzet op preventie, normaliseren en betere samenwerking willen we komen tot effectievere jeugdhulp en beheersbare kosten. We kijken kritisch naar de andere thema's die we in Hart van Brabant met de andere gemeenten oppakken en sturen op een agenda met meer scherpte. We maken duidelijke afspraken welk onderwerp we op welke tafel behandelen in relatie tot andere samenwerkingsverbanden. Op economisch gebied blijven we regionaal samenwerken, onder meer via Midpoint Brabant, zodat onderwijs, ondernemers en overheden samen werken aan innovatie, arbeidsmarkt en economische groei. Daarnaast stimuleren we de verdere ontwikkeling van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT).

Samenwerking met inwoners

De gemeente Waalwijk vindt het belangrijk dat inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties op een passende en zorgvuldige manier worden betrokken bij gemeentelijke plannen. Goede participatie helpt om belangen tijdig in beeld te brengen, betere afwegingen te maken en plannen waar mogelijk te versterken. Diverse gemeenten hebben hier ervaring mee. We onderzoeken samen met de raad de mogelijkheid om inwoners meer te betrekken bij beleidsmatige keuzes, bijvoorbeeld door middel van een Burgerberaad. We kiezen voor een open, transparante en dienstbare bestuurscultuur. De gemeente maakt vooraf helder waar ruimte is voor invloed, wat met inbreng wordt gedaan en welke keuzes uiteindelijk worden gemaakt. Verschillende geluiden, suggesties en zorgen vanuit de samenleving nemen we serieus, omdat zij bijdragen aan een zorgvuldige afweging. Bij ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken heeft de gemeente oog voor een passend participatieproces en ondersteunt zij waar mogelijk initiatieven uit buurten en kernen. Zo bouwen we aan vertrouwen, eigenaarschap en een gemeente waarin iedere kern telt.

Samenwerking met ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie staat aan de lat voor de realisatie van alle taken, opgaven en ambities. Dat vraagt om een stevige organisatie. Tegelijkertijd zullen we ook op dit punt verstandig financieel beleid moeten voeren. We kiezen voor een slagvaardige ambtelijke organisatie die werkt voor de samenleving.

Dit gaan we doen:

- De organisatie vragen om telkens vanuit het inwonerperspectief te werken.
- Medewerkers experimenteerimte bieden.
- Inzet op het verbeteren van efficiency.
- De kosten van de organisatie beheersbaar houden, waarbij de uitvoeringskracht voorop staat.
- We kijken kritisch naar de inhuur van medewerkers en komen met een plan om dit terug te dringen.

Financiën

We zorgen dat we onze financiële situatie op orde hebben. We lossen financiële problemen op en schuiven deze niet door. Een sluitende begroting is het uitgangspunt.

We zien wel dat er grote opgaven op ons afkomen, die investeringen vragen. Bovendien kort het Rijk de uitkering naar gemeenten, zeker vanaf 2028. Wij kiezen er voor deze rekening niet direct bij onze inwoners neer te leggen. We hanteren daarom duidelijke uitgangspunten:

- **We hanteren een duidelijke financiële ladder.** Eerst efficiencymaatregelen, daarna snijden in eigen vlees en ambities, vervolgens het bijstellen van het voorzieningenniveau. Het verhogen van belastingen is alleen bespreekbaar als er echt geen andere mogelijkheid is. Een verhoging van de OZB komt daarom pas als allerlaatste redmiddel in beeld.
- **Rijksbezuinigingen worden lokaal één-op-één doorgezet.** Rijkstaken worden uitgevoerd met Rijksmiddelen. Bij het wegvallen van Rijksmiddelen vallen in principe ook taken weg.
- **Middelen worden doelmatig en efficiënt ingezet.** Wij zijn hierbij kritisch in onze rol als gemeente: wij vullen niet zonder meer de gaten die andere overheidsinstanties/-lagen laten vallen.
- **Tegenvallers worden zo veel mogelijk binnen het eigen domein opgelost.** Meevallers vallen in principe altijd toe aan de algemene middelen.
- **Wij zorgen dat de begroting in lijn met het provinciaal beleid structureel meerjarig in balans is.**

Dit gaan we doen:

- **We verhogen de OZB niet.** In 2027 passen we geen inflatiecorrectie toe. Vanaf 2028 passen we alleen de inflatiecorrectie weer toe.
- **We schaffen de hondenbelasting af.**

Financiële doorvertaling coalitieakkoord

In het voorliggende coalitieakkoord hebben we bewuste keuzes gemaakt voor Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik. Deze keuzes hebben we hieronder op hoofdlijnen financieel vertaald. Daarmee kunnen we zowel gericht gaan investeren als verantwoord financieel beleid voeren. We maken dus niet alleen concreet wat we gaan uitgeven maar ook hoe we dat gaan betalen. Niet alle ambities en maatregelen uit het coalitieakkoord komen 1-op-1 terug in deze financiële vertaling. Dat wil niet zeggen dat we daarmee niet meteen aan de slag gaan, maar dat we dit binnen de bestaande middelen willen uitvoeren.

We vertrekken vanuit het huidige financiële beeld inclusief de al ingerekende ombuigingen – gebaseerd op het voorjaarsbericht 2026 en de onontkoombaarheden voor 2027. De meicirculaire van 2026 is nog hier nog niet verwerkt. We zijn ons ervan bewust dat onze financiële positie continu beweegt en onzeker is. We nemen daarom bewust de ruimte om richting het opstellen van de begroting ambities en maatregelen met het college verder uit te werken. We sluiten daarmee ook aan bij het begrotingsadvies van de VNG, dat vanwege alle onzekerheden oproept om telkens het eerste begrotingsjaar sluitend te maken.

Financiële doorvertaling coalitieakkoord

	2027	2028	2029	2030
Startsaldo	2.668.000	-129.000	-613.000	-1.369.000
Lastenverlaging inwoners				
Geen verhoging OZB voor woningen in 2027	-260.000	-260.000	-260.000	-260.000
Afschaffen hondenbelasting	-260.000	-260.000	-260.000	-260.000
Totaal lastenverlaging	-520.000	-520.000	-520.000	-520.000
Ambities				
Verhogen inzet BOA's en cameratoezicht	-278.000	-273.000	-273.000	-273.000
Sneller realiseren woningbouw	-225.000	-200.000	-200.000	-100.000
Vergunningverlening	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Omgevingswet		-850.000	-1.150.000	-750.000
Evenementen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Aanpak parkeerknelpunten	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Zorg en veiligheid	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Mobiliteit en bereikbaarheid		-25.000	-55.000	-55.000
Verstreking financiële functie	-105.000	-105.000	-105.000	-105.000
Sportboulevard	PM			
Burgerberaad		PM		
Maatwerkarrangementen	PM	PM	PM	PM
Totaal ambities	-1.458.000	-2.303.000	-2.633.000	-2.133.000
Verlagen uitgaven				
Organisatie				
- Bijstelling ambtelijke inzet	180.000	330.000	330.000	330.000
- Werkbudgetten	90.000	100.000	100.000	100.000
	270.000	430.000	430.000	430.000
Cultuur				
- Subsidie schoenenkwartier	PM	214.000	350.000	500.000
- Stelpost verplaatsing bibliotheek	100.000	100.000	100.000	100.000
- Budgetten kunst en cultuur	138.000	88.000	88.000	88.000
- Schrappen cultuurcoaches	PM	30.000	30.000	30.000
	238.000	432.000	568.000	718.000
Sociaal domein				
- Efficiency Sociaal Domein	PM	PM	PM	PM
- Terugdraaien inkomensgrens Individuele Inkomens toeslag	326.000	326.000	326.000	326.000
- Afronden lokale inclusie agenda	107.000			
- Schrappen vierde ontmoetingsplek	150.000	150.000	150.000	150.000
- Toegankelijke looproutes onderdeel maken reguliere werkzaamheden	50.000	50.000	50.000	50.000
- Afbakenen ondersteuningsmaatregelen	140.000	140.000	140.000	140.000
	773.000	666.000	666.000	666.000
Duurzaamheid				
- Aanpassen ambitieniveau naar wettelijke eisen		194.000	291.000	426.000
	0	194.000	291.000	426.000
Wethouder	-230.000	-230.000	-230.000	-230.000
Totaal verlagen uitgaven	1.051.000	1.722.000	1.955.000	2.240.000
Saldo	1.741.000	-1.460.000	-2.041.000	-2.012.000
Incidentele baten en lasten	72.000	-54.000	-55.000	45.000
Structureel saldo	1.669.000	-1.406.000	-1.986.000	-2.057.000

Colofon:

Vormgeving:
Fotografie:

Gemeente Waalwijk
Pulles & Pulles Reclame en Beeld | Pix4Profs